



Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Præcipuæ objectiones solvuntur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

§. III.

76. **O**bjicies primò contra primam conclusionem: Macula peccati consistit vel in reatu seu dignitate pœnæ, ut docet Scotus, vel in aliquo entitate positiva, nimirum in aliquo habitu, quo anima & voluntas peccatoris manent conversæ habitualiter ad bonum commutabile, sicut ad ultimum finem, ut aliqui ex nostris Thomistis existimant: Ergo potest à Deo tolli per solum favorem extrinsecum, absque intrinseca peccatoris mutatione. Consequentia patet: nam remissio pœnæ fieri potest per solum extrinsecum ejus condonationem: item cum Deus omnem entitatem positivam conservet tanquam vera causa, eam potest destruere, suspendendo concursum conservantem, quæ suspensio fit absque ulla positione formæ in subiecto: Ergo si macula peccati, seu peccatum habituale, in condignitate pœnæ, vel in aliquo habitu positivo consistat, tolli poterit per solum favorem Dei extrinsecum, absque aliqua mutatione intrinseca peccatoris.

Respondet negando Antecedens quoad ut-
 traque partem. Ut enim ostendimus in Tra-
 ctatu de peccatis, macula peccati, seu peccatum
 habituale, nec in reatu seu condignitate poenae
 consistit, sed est aliquod medium inter actum peccati,
 & reatum, quasi effectus actus, & fundamentum rea-
 tus, ait S. Thomas in 2. dist. 42. in expositione
 textus; nec in aliquo habitu inclinante volun-
 tatem ad bonum commutabile, ut docet idem
 S. Doctor in 4. dist. 18. quest. 1. art. 2. his verbis:
Macula non est dispositio ex actu causata, nec habitus:
quod patet ex hoc, quod dispositio & habitus possunt sine
gratia destrui per contrariam consuetudinem, ma-
cula autem sine gratia non auferretur. Ad id quod ille
dicere datur maculam peccati in aliquo positivo
consistere, tamen non sequeretur illam posse
tolli sine intrinseca peccatoris mutatione; quia
illud positivum dependeret essentialiter à cau-
sa voluntaria, & consequenter nisi per aliquem
actum, vel habitum, formaliter aut virtualiter
retraheretur, semper maneret. Posset etiam di-
ci, quod illud positivum non posset à Deo tolli,
nisi ex speciali dilectione & benevolentia, quae,
ut supra ostendimus, sine mutatione intrinseca
supernaturali nequit intelligi.

Ad hoc argumentum, quod est præcipuum 79.
Adversariorum fundamentum, respondeo ne-
gando Antecedens. Et ad ejus probationem di-
co, quod licet Deus possit revocare ordinatio-
nem hominis in finem supernaturalem, ita ut de-
inceps in talem finem non esset ordinatus, im-
plicat tamen quod postquam homo ordinatus
C in illum finem peccavit, faciat Deus quod non
habuerit talem ordinationem: sufficit autem, ut
remaneat privatio gratiæ in ratione privatio-
nis, & non reducat in puram negationem,
quod homo antequam peccaret, vel quando
peccavit, talem ordinationem habuerit, ut an-
teâ probatum est.

Objicies tertio: De potentia absoluta gratia 80.
potest auferri sine peccato: Ergo & peccatum
sine gratia.

Confirmatur: Quando aliqua duo ita se habent adinvicem, ut non opponantur immediate, potest unum expelli a suo subiecto, absque eo quod introducat aliud, ut patet in calore & frigore, in albedine & nigredine. potest enim idem subiectum fieri de calido non calidum, neque frigidum, & de albo non album, neque nigrum: Sed gratia & peccatum non opponuntur immediate; quandoquidem inter statum gratiæ, & statum peccati datur medium, videlicet status puræ naturæ: Ergo potest, saltem per absolutam Dei potentiam, peccatum tam quoad rationem offensivam, quam quoad actionem maculæ auferri, subindeque peccator perfecte & complete iustificari, absque infusione gratiæ, & sine intrinseca ac supernaturali ipsius mutatione.

Respondet ad objectionem, concessio Antecedente, negando Consequentiam, & paritatem. Ratio autem differiminis est, quia gratia in suo esse, fieri, & conservari, à Deo dependet, subindeque per solâ subtractionem concursûs, quo eam conservat, potest destrui: at verò peccatû habituale non sic dependet à Deo, & ideo non potest per solâ concursûs divini subtractionem, sive per solam extrinsecam condonationem deleri, sed solum mediante infusione formæ contrariæ.

Ad confirmationem respōdetur cum D. Tho. 82.
ma quæst. 28. de verit. art. 2. ad 4. quod licet
gratia & peccatum absolute loquendo non sint
opposita immediate, respectu tamen hominis
lapsi immediatè opponuntur. Sicut cæcitas &
visio in cane non opponuntur immediatè, abso-
lute loquendo, bene tamen post nonum diem à
prod-

productione ipsius canis. Vel etiam sicut fides & error non opponuntur immediate respectu hominis absolute; unde potest amittere fidem, absque eo quod labatur in errorem, ut contingit in Beatis: opponuntur tamen immediate respectu hominis semel lapsi in errorem; quare impossibile est hunc hominem amittere errorem, sine infusione fidei, aut alterius luminis, habentis fidei perfectionem. Licet ergo homo, in puris naturalibus constitutus, possit manere absque peccato, & absque gratia, postquam tamen semel lapsus est in peccatum, impossibile est (saltem in statu elevationis ad ordinem supernaturalem) ipsum reparari, & à peccato resurgere, absque infusione gratiae, ut docet D. Thomas hic art. 2. ad 1. his verbis: *Licet homo antequam peccet, potuerit esse sine gratia, & sine culpa, tamen post peccatum non potest esse sine culpa; nisi gratiam habeat.*

83. Obijcies quartò: Deus potest annihilare hominem in peccato existentem, & iterum illum reproducere, non communicando ipsi gratiam habitualement, vel aliud donum supernaturale: Sed in tali casu maneret sine peccato, alias peccatum attribueretur Deo ipsum reproducenti; sicut si Angelus in primo creationis instanti peccaret, peccatum in Deum ut auctorem reduceretur, ut docuimus in Tractatu de Angelis: Ergo de absoluta Dei potentia, potest tolli peccatum per solum favorem Dei extrinsecum.

Disp. 12.
art. 5.

84. Respondent aliqui, negando Minorem: existimant enim, quod si homo in peccato existens annihilaretur à Deo, & statim reproducere ab ipso, non reproducere in statu naturae purae, sed in statu peccati: nec propterea (inquiunt) peccatum Deo tribueretur, sed creata voluntati; sicut originale peccatum quod contrahitur in instanti creationis animae, non refertur in Deum, sed in Adamum, cuius voluntate omnes peccavimus.

85. Sed melius & facilius respondetur, nostram conclusionem debere intelligi de homine, dum manet & non corrumpitur (non enim dubitamus, quin possit Deus sine gratia tollere peccatum per accidens, destruendo ipsius subiectum) atque adeo argumentum non militare contra nostram conclusionem, neque etiam favere Adversariis; cum illi velint hominem posse à Deo justificari per solum favorem extrinsecum, secluso quocunque dono intrinseco & supernaturali; annihilatio autem non potest dici favor Dei extrinsecus, cum omnis boni carentiam importet.

86. Obijcies quintò contra secundam conclusionem: Potest Deus diligere peccatorem, & pacari illi, absque eo quod ipse peccator intrinsece mutetur per receptionem alicujus doni supernaturalis: Ergo potest ipsi à Deo remitti offensam, absque intrinseca & supernaturali ipsius mutatione, subindeque per solum favorem extrinsecum, saltem imperfecte & incompletè justificari. Utraque Consequentia patet ex dictis in secunda conclusione. Antecedens verò suadetur primò: Quia dilectio Dei, in qua consistit divina pax, non necessitate aliqua, sed omnino libere concurrat ad productionem gratiae habitualis, & aliorum donorum supernaturalium: Ergo Deus potest illam habere, sine infusione gratiae, vel alterius doni supernaturalis, per quod extrinsece mutetur peccator. Secundò probatur: Quia potest homo liberaliter condonare offensam fi-

bi ab altero illatam, & esse pacatus illi, sine productione alicujus entitatis: Ergo à fortiori Deus potest idem praestare.

Respondeo negando Antecedens, Ad cuius primam probationem, concesso Antecedente, nego Consequentiam: libertas enim divina dilectionis non potest ab ea tollere quod est de natura ipsius: de ratione autem dilectionis Dei specialis est, reddere hominem obiectum sibi congruum, per infusionem donorum supernaturalium, ut supra ex D. Thoma ostendimus: unde licet Deus libere diligit hominem, supposita tamen eius dilectione speciali, non potest non producere aliquam formam supernaturalem in ipso.

B Ad secundam, concesso Antecedente, neganda est Consequentia, & paritas: nam ut discursit S. Doctor 3. p. quæst. 86. art. 2. in corp. *Offensa directe opponitur gratia: ex hoc enim dicitur aliquis alteri esse offensus, quod repellit eum à gratia sua...* hoc autem interest inter gratiam Dei & hominis, quod gratia hominis non causat, sed praesupponit bonitatem veram vel apparentem in homine grato; sed gratia Dei causat bonitatem in homine grato, eo quod bona voluntas Dei, quæ in nomine gratiae intelligitur, est causa omnis boni creati. Unde potest contingere quod homo remittat offensam quæ offensus est alicui, absque aliqua immutatione voluntatis ejus; non autem contingere potest, quod Deus remittat offensam alicui, absque immutatione voluntatis ejus. Præter hoc discrimen, duo alia supra assignavimus, impugnando primam responsionem, quam Adversarij adhibent probationi secundæ conclusionis.

§. IV.

Consutantur alie sententie, & vera statuitur.

Dico tertio: Actus contritionis vel charitatis non potest esse, etiam de absoluta Dei potentia, causa formalis nostræ justificationis, subindeque ad remissionem peccati, etiam in ordine ad potentiam Dei extraordinariam, non sufficit mutatio supernaturalis, quæ fit per huiusmodi actus, sed insuper requiritur necessario, in statu naturæ elevate, infusio gratiæ habitualis, non verò in statu naturæ puræ.

D Prima pars probatur contra Authores tertie sententiæ: Forma quæ ex sua natura præstare non potest formaliter aliquem effectum, neque per divinam potentiam ipsum formaliter præstare potest: Sed actus contritionis & charitatis non possunt ex natura sua præstare formaliter, sed tantum dispositivè, effectum justificationis impij, sive remissionem peccati, ut art. præcedenti ostendimus contra Vazquem; alia non esset ratio cur de facto illam remissionem dispositivè tantum præstarent, non verò formaliter: Ergo nec de potentia Dei absoluta. Major, in qua solum potest esse difficultas, probatur: nam ut forma, quæ naturaliter præstare non potest formaliter aliquem effectum, id posset de potentia Dei absoluta, necessarium esset quod Deus naturalem illius impotentiam quoad hoc suppleret, vel per seipsum, vel per aliud: Sed Deus, neque per seipsum, neque per aliud, potest talem impotentiam supplere: Ergo forma quæ ex natura sua præstare non potest formaliter aliquem effectum, neque per divinam potentiam ipsum formaliter præstare potest. Major constat: Prima pars Minoris